

32003L0055

corrigendum introdus la art. 25

DIRECTIVA PARLAMENTULUI EUROPEAN SI A CONSILIULUI 2003/55/CE
din 26 iunie 2003

**privind reglementarile comune pentru piata interna în sectorul gazelor naturale si de
abrogare a Directivei 98/30/CE**

PARLAMENTUL EUROPEAN SI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunitatii Europene, în special art. 47 alin. (2), art. 55 si art. 95,

având în vedere propunerile Comisiei¹,

având în vedere avizul Comitetului Economic si Social European²,

în urma consultarii Comitetului Regiunilor,

hotărând în conformitate cu procedura stabilita în art. 251 din Tratat³,

Întrucât:

- (1) Directiva Parlamentului European si a Consiliului 98/30/CE din 22 iunie 1998 privind reglementarile comune pentru piata interna în sectorul gazelor naturale⁴ a adus o contributie semnificativa la crearea unei pietei interne pentru gaze naturale.
- (2) Experienta de punere în aplicare a prezentei directive demonstreaza beneficiile care pot decurge din piata interna a gazelor naturale în privinta cresterii eficientei, a reducerii preturilor, a unor standarde mai ridicate ale serviciilor si a cresterii competitivitatii. Ramân, totusi, neajunsuri importante si posibilitati de îmbunatatire a functionarii pietei, fiind necesare în special dispozitii concrete pentru a se asigura un mediu concurential echitabil si a se reduce riscul dominarii pietei si cel al unui comportament acaparator, asigurând tarife de transport si distributie nediscriminatorii prin accesul la retea pe baza tarifelor publicate înainte de intrarea lor în vigoare si asigurând protectia drepturilor clientilor mici si vulnerabili.
- (3) La întâlnirea sa de la Lisabona din 23 si 24 martie 2000, Consiliul European a solicitat sa se întreprinda actiuni rapide pentru completarea pietei interne atât în sectorul energiei electrice cât si în sectorul gazelor naturale si pentru urgentarea liberalizarii în aceste sectoare, în vederea realizarii unei pietei interne pe deplin functionale. Parlamentul European, în Rezolutia sa din 6 iulie 2000 privind cel de-al doilea raport al Comisiei referitor la situatia liberalizarii pietelor energetice, a solicitat Comisiei sa adopte un

¹ JO C 240 E, 28.08.2001, p. 60 si JO C 227 E, 24.09.2002, p. 393.

² JO C 36, 08.02.2002, p. 10.

³ Avizul Parlamentului European din 13 martie 2002 (JO C 47 E, 27.02.2003, p. 367), Pozitia Comuna a Consiliului din 3 februarie 2003 (JO C 50 E, 04.03.2003, p. 36) si Decizia Parlamentului European din 4 iunie 2003 (nepublicata înca în Jurnalul Oficial).

⁴ JO L 204, 21.07.1998, p. 1.

calendar detaliat pentru realizarea unor obiective precis definite în vederea liberalizării treptate dar complete a pieței energiei.

- (4) Libertățile pe care Tratatul le garantează cetățenilor europeni – libera circulație a marfurilor, libertatea de furnizare a serviciilor și libertatea de stabilire – sunt posibile numai într-o piață complet deschisă, care permite tuturor consumatorilor să-și aleagă în mod liber furnizorii și tuturor furnizorilor să livreze în mod liber consumatorilor.
- (5) Având în vedere perspectivele creșterii consumului de gaze naturale, ar trebui să se ia în considerare inițiativele și măsurile de încurajare a acordurilor reciproce pentru accesul la rețelele din țări terțe și la integrarea piețelor.
- (6) Principalele obstacole pentru a se ajunge la o piață internă complet funcțională și concurențială sunt legate, printre altele, de problemele accesului la rețea, accesului la instalații de depozitare, de stabilire a tarifelor, de interacțiunea dintre sisteme și de gradul diferit de deschidere a pieței între statele membre.
- (7) Concurența poate funcționa numai dacă accesul la rețea este nediscriminator, transparent și la un preț corect.
- (8) Pentru realizarea pieței interne a gazelor naturale, accesul nediscriminator la rețea al operatorilor sistemelor de transport și distribuție este de o deosebită importanță. Un operator al sistemelor de transport sau distribuție poate cuprinde una sau mai multe întreprinderi.
- (9) În cazul unei întreprinderi de gaze naturale care desfășoară activități de transport, distribuție, depozitare sau gaze naturale lichefiate (GNL) și care este separată în formă juridică de acele întreprinderi care desfășoară activități de producție și/sau furnizare, operatorul desemnat al sistemului poate fi aceeași întreprindere care deține infrastructura.
- (10) Pentru a se asigura accesul eficient și nediscriminator la rețea este adecvat ca sistemele de transport și distribuție să fie exploatate prin entități distincte din punct de vedere juridic acolo unde există întreprinderi integrate pe verticală. Comisia ar trebui să evalueze măsuri cu efect echivalent, dezvoltate de statele membre pentru a realiza acest obiectiv și, după caz, să înainteze propuneri de modificare a prezentei directive.

De asemenea, este adecvat ca operatorii sistemelor de transport și distribuție să aibă drepturi efective de luare a deciziilor pentru activele care trebuie întreținute și exploatate și să dezvolte rețele când activele respective sunt deținute și exploatate de întreprinderi integrate pe verticală.

Este important totuși să se facă distincția între această separare juridică și separarea dreptului de proprietate. Separarea juridică nu implică nici o modificare a proprietății activelor și nimic nu împiedică aplicarea unor condiții de angajare similare sau identice în toate întreprinderile cu integrare pe verticală. Totuși, ar trebui asigurat un proces nediscriminator de luare a deciziilor prin măsuri organizatorice privind independența factorilor de decizie responsabili.

- (11) Pentru a evita impunerea unei povări financiare și administrative disproporționate asupra micilor companii de distribuție, statele membre ar trebui să poată scuti aceste companii, dacă este necesar, de cerințele separării juridice a distribuției.

- (12) În vederea facilitării încheierii de contracte pentru furnizarea de gaze naturale de către o întreprindere din sectorul gazelor naturale înființată într-un stat membru, către clienții eligibili dintr-un alt stat membru, statele membre și, dacă este cazul, autoritățile de reglementare naționale ar trebui să ia măsuri pentru realizarea unor condiții mai omogene și a aceluiași grad de eligibilitate pentru întreaga piață internă.
- (13) Existența unor reglementări eficiente, realizate de una sau mai multe autorități de reglementare naționale, este un factor important în garantarea accesului nediscriminator la rețea. Statele membre specifică funcțiile, competențele și atribuțiile administrative ale autorităților de reglementare. Este important ca autoritățile de reglementare din toate țările membre să împartășească același set minim de competențe. Aceste autorități ar trebui să aibă competența de a stabili sau aproba tarifele sau, cel puțin, metodologiile care stau la baza calculării tarifelor de transport și distribuție și a tarifelor pentru accesul la instalațiile de gaze naturale lichefiate (GNL). Pentru evitarea incertitudinii și a disputelor costisitoare și consumatoare de timp, aceste tarife ar trebui publicate înainte de intrarea lor în vigoare.
- (14) Comisia și-a declarat intenția de instituire a unui Grup european de reglementare pentru energia electrică și gazele naturale, care ar constitui un mecanism de consultare adecvat pentru încurajarea cooperării și a coordonării autorităților de reglementare naționale, pentru promovarea dezvoltării pieței interne pentru energie electrică și gaze naturale și pentru aducerea unei contribuții la aplicarea consecventă, în toate statele membre, a dispozițiilor stabilite în prezenta directivă și în Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2003/54/CE din 26 iunie 2003 privind regulile comune pentru piața internă în sectorul energiei electrice¹ precum și în Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (CE) Nr. 1228/2003 din 26 iunie 2003 privind condițiile pentru accesul la rețeaua de schimburi transfrontaliere în sectorul energiei electrice².
- (15) Pentru asigurarea unui acces efectiv la piață pentru toți agenții economici de pe piață, inclusiv cei care au intrat pe piață de curând, sunt necesare mecanisme de echilibrare care să reflecte costurile. De îndată ce piața gazelor naturale devine suficient de lichidă, aceasta ar trebui să se realizeze prin stabilirea unor mecanisme transparente, bazate pe piață, pentru furnizarea și achiziția de gaze naturale, necesare în cadrul cerințelor de echilibrare. În absența unei astfel de piețe lichide, autoritățile de reglementare naționale ar trebui să joace un rol activ pentru a asigura ca tarifele de echilibrare nu sunt discriminatorii și reflectă costurile. În același timp, ar trebui asigurate stimulente adecvate pentru a se echilibra intrările și ieșirile de gaze naturale și pentru a nu se pune în pericol sistemul.
- (16) Autoritățile de reglementare naționale ar trebui să poată stabili sau aproba tarife sau metodologiile care stau la baza calculării tarifelor, pe baza unei propuneri a operatorului sistemului de transport sau a operatorului (operatorilor) sistemului de distribuție sau a operatorului sistemului GNL sau pe baza unei propuneri convenite de acești operatori și utilizatorii rețelei. În executarea acestor sarcini, autoritățile de reglementare naționale ar trebui să asigure ca tarifele de transport și distribuție nu sunt discriminatorii și reflectă costurile și ar trebui, de asemenea, să ia în considerare costurile de rețea marginale evitate pe termen lung datorită măsurilor de gestionare a cererii.

¹ Vezi p. 37 a prezentului Jurnal Oficial.

² Vezi p. 1 a prezentului Jurnal Oficial.

- (17) Beneficiile ce decurg din piata interna ar trebui sa fie disponibile pentru întreaga industrie si întregul comert comunitar, inclusiv pentru întreprinderile mici si mijlocii si pentru toti cetatenii comunitari cât mai curând posibil, din motive de echitate, competitivitate si, indirect, de creare de locuri de munca drept rezultat al cresterii eficientei de care vor beneficia întreprinderile.
- (18) Clientii din sectorul gazelor naturale ar trebui sa-si poata alege în mod liber furnizorul. Cu toate acestea, ar trebui adoptata o abordare progresiva pentru realizarea pietei interne de gaze naturale, cu un termen precis, pentru ca întreprinderile sa poata sa se adapteze si sa se asigure aplicarea masurilor si sistemelor adecvate pentru protejarea intereselor consumatorilor astfel încât ei sa aiba dreptul real si efectiv de a-si alege furnizorul.
- (19) Deschiderea progresiva a pietelor catre deplina concurenta ar trebui sa faca sa dispara cât mai curând posibil diferentele dintre statele membre. Ar trebui sa se asigure transparenta si siguranta în punerea în aplicare a prezentei directive.
- (20) Directiva 98/30/CE contribuie la accesul la instalatiile de depozitare ca parte a sistemului de gaze naturale. Având în vedere experienta câstigata în punerea în aplicare a pietei interne, ar trebui luate masuri suplimentare pentru clarificarea dispozitiilor referitoare la accesul la instalatiile de depozitare si la serviciile auxiliare.
- (21) Instalatiile de depozitare sunt mijloace esentiale, printre altele, de punere în aplicare a obligatiilor de servicii publice, cum ar fi siguranta furnizarii. Aceasta nu ar trebui sa duca la distorsionarea concurentei sau la o discriminare în privinta accesului la depozitare.
- (22) Ar trebui luate si alte masuri pentru a se asigura tarife transparente si nediscriminatorii pentru accesul la transport. Aceste tarife ar trebui aplicate tuturor utilizatorilor, fara discriminare. În cazul în care o instalatie de depozitare, depozitarea în conducta sau serviciile auxiliare sunt exploatate pe o piata suficient de concurentiala, accesul ar putea fi permis pe baza unor mecanisme de piata transparente si nediscriminatorii.
- (23) În interesul sigurantei furnizarii, este necesar sa se supravegheze echilibrul cerere/oferta în statele membre individuale, iar apoi sa se realizeze un raport asupra situatiei la nivel comunitar, tinându-se cont de capacitatea de interconectare dintre state. Aceasta supraveghere ar trebui realizata suficient de devreme pentru a permite luarea masurilor adecvate daca este compromisa siguranta furnizarii. Realizarea si întretinerea infrastructurii necesare a retelei, inclusiv capacitatea de interconectare, ar trebui sa contribuie la asigurarea unei aprovizionari stabile cu gaze naturale.
- (24) Statele membre ar trebui sa asigure, tinând cont de cerintele de calitate necesare, accesul nediscriminator al biogazului si al gazului provenind din biomasa sau al altor tipuri de gaz la sistemul de gaze naturale, cu conditia ca acest acces sa fie permanent compatibil cu regulile tehnice si normele de securitate aplicabile. Aceste norme si standarde ar trebui sa garanteze ca este posibil din punct de vedere tehnic sa se injecteze aceste tipuri de gaze si ca ele sa fie transportate în deplina siguranta prin sistemul de gaze naturale si ar trebui, de asemenea, sa ia în considerare caracteristicile chimice ale acestor gaze.
- (25) Contractele pe termen lung vor continua sa reprezinte o parte importanta a aprovizionarii cu gaze a statelor membre si ar trebui ca ele sa ramâna o optiune pentru întreprinderile furnizoare de gaze naturale, cu conditia ca ele sa nu submineze obiectivele prezentei directive si sa fie compatibile cu Tratatul, inclusiv regulile de

concurenta. În consecința este necesar să se țină cont de ele în planificarea capacității de aprovizionare și transport a întreprinderilor din sectorul gazelor naturale.

- (26) În scopul menținerii unor standarde ridicate ale serviciilor publice comunitare, toate măsurile luate de statele membre pentru realizarea obiectivelor prezentei directive ar trebui să fie comunicate cu regularitate Comisiei. Comisia ar trebui să publice cu regularitate un raport care să analizeze măsurile luate la nivel național pentru realizarea obiectivelor serviciilor publice și să compare eficiența lor, pentru a formula recomandări în privința măsurilor care trebuie luate la nivel național pentru realizarea unui nivel ridicat al serviciului public.

Statele membre ar trebui să se asigure că, atunci când sunt conectați la sistemul de gaze naturale, clienții sunt informați asupra drepturilor lor de a fi aprovizionați cu gaze naturale de o calitate specificată, la prețuri rezonabile. Măsurile luate de statele membre pentru protejarea clienților finali pot diferi, în funcție de faptul dacă ele se adresează gospodăriilor populației sau întreprinderilor mici și mijlocii.

- (27) Respectarea cerințelor de serviciu public reprezintă un element esențial al prezentei directive și este important ca în prezenta directivă să fie specificate standarde minime comune, respectate de toate statele membre, ținându-se cont de obiectivele protecției consumatorului, ale siguranței furnizării, ale protecției mediului înconjurător și ale egalității nivelurilor de concurență în toate statele membre. Este important ca cerințele de serviciu public să poată fi interpretate pe o bază națională, ținându-se cont de condițiile naționale și respectându-se dreptul comunitar.
- (28) Măsurile puse în aplicare de statele membre pentru realizarea obiectivelor de coeziune socială și economică pot include, în special, stimulente economice adecvate, utilizându-se, după caz, toate instrumentele naționale și comunitare existente. Aceste instrumente pot include mecanisme de responsabilitate pentru garantarea investițiilor necesare.
- (29) În măsura în care măsurile luate de statele membre pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public constituie ajutoare de stat în sensul art. 87 alin. (1) din Tratat, statele membre au obligația, conform art. 88 alin. (3) din Tratat, de a informa Comisia în legătură cu aceste măsuri.
- (30) Deoarece obiectivul acțiunii propuse, anume crearea unei piețe interne pe deplin funcționale în sectorul gazelor naturale, în care să existe o concurență loială, nu poate fi realizat în suficientă măsură de statele membre și, în consecință, datorită amploarei și efectelor acțiunii, poate fi realizat mai bine la nivel comunitar, Comunitatea poate adopta măsuri conforme principiului subsidiarității și proporționalității menționate în art. 5 din Tratat. În conformitate cu principiul proporționalității, după cum se stipulează în respectivul articol, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestui obiectiv.
- (31) Având în vedere experiența câștigată cu funcționarea Directivei Consiliului 91/296/CEE din 31 mai 1991 privind tranzitul gazelor naturale prin rețelele magistrale¹, ar trebui luate măsuri care să permită asigurarea unor regimuri de acces omogen și nediscriminator în domeniul activităților de transport, inclusiv fluxurile transfrontaliere de gaze între statele membre. Pentru asigurarea unor condiții omogene de acces la rețelele de gaze, chiar și în cazul tranzitului, directiva respectivă ar trebui abrogată, fără

¹ JO L 147, 12.06.1991, p. 37. Directiva modificată ultima dată de Directiva Comisiei 95/49/CE (JO L 233, 30.09.1995, p. 86).

sa se aduca atingere continuitatii contractelor încheiate conform directivei mentionate. Abrogarea Directivei 91/296/CEE nu ar trebui sa împiedice încheierea în viitor de contracte pe termen lung.

- (32) Tinând cont de domeniul de aplicare a modificarilor aduse Directivei 98/30/CE, este de dorit, din motive de claritate si rationalizare, sa se realizeze o modificare a dispozitiilor respective.
- (33) Prezenta directiva respecta drepturile fundamentale si principiile recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- (34) Masurile necesare pentru punerea în aplicare a prezentei directive ar trebui adoptate în conformitate cu Decizia Consiliului 1999/468/CE din 28 iunie 1999 de stabilire a procedurilor de exercitare a competentelor de punere în aplicare conferite Comisiei¹,

ADOPTA PREZENTA DIRECTIVA:

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE SI DEFINITII

Articolul 1

Domeniul de aplicare

1. Prezenta directiva stabileste reglementarile comune privind transportul, distributia, furnizarea si depozitarea gazelor naturale. Ea stabileste reglementarile cu privire la organizarea si functionarea sectorului gazelor naturale, accesul la piata, criteriile si procedurile aplicabile pentru acordarea de autorizatii de transport, distributie, furnizare si depozitare a gazelor naturale si exploatarea sistemelor.
2. Reglementarile stabilite de prezenta directiva pentru gaze naturale, inclusiv gaze naturale lichefiate (GNL), se aplica si biogazului si gazului obtinut din biomasa sau altor tipuri de gaze, în masura în care este posibil ca ele sa fie injectate si transportate în deplina siguranta prin sistemul pentru gaze naturale.

Articolul 2

Definitii

În sensul prezentei directive:

1. „întreprindere din sectorul gazelor naturale” reprezinta orice persoana fizica sau juridica care desfasoara cel putin una din urmatoarele activitati: productie, transport, distributie, furnizare, achizitionare sau depozitare de gaze naturale, inclusiv GNL, care raspunde de realizarea sarcinilor comerciale, tehnice si/sau de întretinere legate de respectivele activitati, fara a include însa utilizatorii finali;
2. „retea de conducte de alimentare din amonte” reprezinta orice conducta sau retea de conducte exploatate si/sau construite ca parte a unui proiect de producere de gaze naturale sau petrol sau utilizate pentru transportul gazelor naturale produse în cadrul unuia sau mai

¹ JO L 184, 17.07.1999, p. 23.

multor proiecte de acest gen catre o instalatie sau terminal de prelucrare sau catre un terminal de descarcare de coasta;

3. „transport” reprezinta transportul gazelor naturale printr-o retea de conducte de înalta presiune, alta decât o retea de alimentare din amonte, pentru a fi livrate consumatorilor, dar care nu include furnizarea;
4. „operator al sistemului de transport” reprezinta orice persoana fizica sau juridica care realizeaza activitatea de transport si raspunde de exploatarea, asigurarea întretinerii si, daca este necesar, dezvoltarea sistemului de transport într-o anumita zona si, daca este cazul, a interconexiunilor sale cu alte sisteme, precum si de asigurarea capacitatii pe termen lung a sistemului de a satisface solicitari rezonabile pentru transportul gazelor naturale;
5. „distributie” reprezinta transportul gazelor naturale prin retelele de conducte locale sau regionale, pentru a fi livrate consumatorilor, dar neincluzând furnizarea;
6. „operator al sistemului de distributie” reprezinta orice persoana fizica sau juridica ce realizeaza activitatea de distributie si raspunde de exploatarea, asigurarea întretinerii si, daca este necesar, dezvoltarea sistemului de transport într-o anumita zona si, daca este cazul, a interconexiunilor sale cu alte sisteme, precum si de asigurarea capacitatii pe termen lung a sistemului de a satisface solicitari rezonabile pentru distributia gazelor naturale;
7. „furnizare” reprezinta vânzarea, inclusiv revânzarea de gaze naturale, inclusiv GNL, catre consumatori;
8. „întreprindere de furnizare” reprezinta orice persoana fizica sau juridica care realizeaza activitatea de furnizare;
9. „instalatie de depozitare” reprezinta o instalatie utilizata pentru stocarea gazelor naturale si care este detinuta si/sau exploatata de o întreprindere din sectorul gazelor naturale, incluzând partea instalatiilor GNL utilizate pentru stocare, dar excluzând partea utilizata pentru operatiunile de productie si excluzând instalatiile rezervate exclusiv pentru operatorii sistemului de transport în vederea desfasurarii activitatilor lor;
10. „operator al sistemului de depozitare” reprezinta o persoana fizica sau juridica care realizeaza activitatea de depozitare si raspunde de exploatarea unei instalatii de depozitare;
11. „instalatie GNL” reprezinta un terminal utilizat pentru lichefierea gazelor naturale sau pentru importul, descarcarea si re-gazeificarea GNL si include servicii auxiliare si instalatiile de depozitare temporara necesare pentru procesul de regazeificare si livrarea ulterioara catre sistemul de transport, dar nu include nici o parte a terminalelor GNL utilizate pentru stocare;
12. „operator al sistemului GNL” reprezinta o persoana fizica sau juridica care realizeaza activitatea de lichefiere a gazelor naturale sau importul, descarcarea si re-gazeificarea GNL si raspunde de exploatarea unei instalatii GNL;
13. „sistem” reprezinta orice retea de transport, retea de distributie, instalatie GNL si/sau instalatie de depozitare detinuta si/sau exploatata de o întreprindere din sectorul gazelor

naturale, inclusiv stocarea în conducta și instalațiile acestora pentru furnizarea de servicii auxiliare, precum și cele ale întreprinderilor conexe, necesare pentru asigurarea accesului la transport, distribuție și GNL;

14. „servicii auxiliare” reprezintă toate serviciile necesare pentru accesul la și exploatarea rețelelor de transport și/sau distribuție și/sau instalațiilor GNL și/sau instalațiilor de depozitare, inclusiv echilibrarea și amestecarea locală, dar excluzând instalațiile rezervate exclusiv pentru operatorii sistemului de transport care își realizează activitățile;
15. „stocare în conductă” reprezintă stocarea gazelor prin compresie în sistemele de transport și distribuție a gazelor, dar excluzând instalațiile rezervate pentru operatorii sistemului de transport care își realizează activitățile;
16. „sistem interconectat” reprezintă un număr de sisteme legate între ele;
17. „conductă de interconectare” reprezintă o conductă de transport care traversează sau trece peste o frontieră dintre statele membre pentru unicul scop al conectării sistemelor de transport naționale ale acestor state membre;
18. „magistrală directă” reprezintă o conductă de gaze naturale complementară sistemului interconectat;
19. „întreprindere integrată din sectorul gazelor naturale” reprezintă o întreprindere integrată pe verticală sau pe orizontală;
20. „întreprindere integrată pe verticală” reprezintă o întreprindere din sectorul gazelor naturale sau un grup de întreprinderi ale căror relații reciproce sunt definite în art. 3 alin. (3) din Regulamentul Consiliului (CEE) nr. 4064/89 din 21 decembrie 1989 privind controlul concentrărilor de întreprinderi¹ și în care întreprinderea respectivă/grupul respectiv îndeplinește cel puțin una dintre activitățile de transport, distribuție, GNL sau depozitare și cel puțin una dintre activitățile de producție sau depozitare de gaze naturale;
21. „întreprindere integrată pe orizontală” reprezintă o întreprindere care îndeplinește cel puțin una dintre activitățile de producție, transport, distribuție, furnizare sau depozitare de gaze naturale, precum și o activitate din afara sectorului gazelor naturale;
22. „întreprinderi conexe” reprezintă întreprinderi afiliate, în sensul art. 41 din Directiva a șaptea a Consiliului 83/349/CEE din 13 iunie 1983, pe baza art. 44 alin. (3) lit. (g)^{*} din Tratatul privind conturile consolidate² și/sau întreprinderi asociate, în sensul art. 33 alin. (1) din același document, și/sau întreprinderi care aparțin aceluiași acționar;
23. „utilizator de sistem” reprezintă orice persoană juridică sau fizică ce alimentează sistemul sau se alimentează din sistem;

¹ JO L 395, 30.12.1989, p. 1. Regulament modificat ultima dată de Regulamentul (CE) nr. 1310/97 (JO L 09.07.1997, p. 1).

^{*} Titlul Directivei 83/349/CEE a fost ajustat pentru a se ține cont de renumerotarea articolelor din Tratatul de instituire a Comunității Europene conform art. 12 din Tratatul de la Amsterdam; trimiterea inițială a fost la art. 54 alin. (3) lit. (g).

² JO L 193, 18.07.1983, p. 1. Directiva modificată ultima dată de Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2001/65/CE (JO L 283, 27.10.2001, p. 28).

24. „clienți” reprezintă angrosiști și utilizatori finali de gaze naturale, precum și întreprinderi din sectorul gazelor naturale care achiziționează gaze naturale;
25. „clienți rezidențiali” reprezintă clienții care achiziționează gaze naturale pentru propriul lor consum casnic;
26. „clienți nerezidențiali” reprezintă clienții care achiziționează gaze naturale ce nu sunt destinate propriului lor consum casnic;
27. „utilizatori finali” reprezintă consumatorii care achiziționează gaze naturale pentru uz propriu;
28. „clienți eligibili” reprezintă clienții care sunt liberi să achiziționeze gaze de la furnizorul ales de ei, în sensul art. 23 din prezenta directivă;
29. „clienți angrosiști” reprezintă orice persoane fizice sau juridice în afara operatorilor sistemului de transport și operatorii sistemului de distribuție care achiziționează gaze naturale în scopul revânzării în interiorul sau în afara sistemului în care sunt stabiliți;
30. „planificare pe termen lung” reprezintă planificarea capacității de furnizare și transport a întreprinderilor din sectorul gazelor naturale pe termen lung, în scopul satisfacerii cererii de gaze naturale a sistemului, diversificării surselor și asigurării livrarilor către clienți;
31. „piața în ascensiune” reprezintă un stat membru în care prima livrare comercială din cadrul primului sau contract de furnizare de gaze naturale pe termen lung s-a efectuat cu maximum zece ani în urmă;
32. „siguranță” reprezintă atât siguranța furnizării și alimentării cu gaze naturale, cât și securitatea tehnică;
33. „infrastructură nouă” reprezintă o infrastructură care nu a fost finalizată până la intrarea în vigoare a prezentei directive.

CAPITOLUL II

REGLEMENTARI GENERALE PRIVIND ORGANIZAREA SECTORULUI

Articolul 3

Obligațiile serviciului public și protecția consumatorului

1. Pe baza organizării lor instituționale și luând în considerare principiul subsidiarității, statele membre iau toate măsurile pentru ca, fără să aducă atingere dispozițiilor de la alin. (2), întreprinderile din sectorul gazelor naturale să fie exploatate în conformitate cu principiile prezentei directive, în scopul constituirii unei piețe competitive, sigure și durabile din punct de vedere al mediului înconjurător în sectorul gazelor naturale, fără a face nici o discriminare între astfel de întreprinderi în ceea ce privește drepturile și obligațiile acestora.
2. Prin considerarea integrală a principalelor dispoziții ale Tratatului, în special art. 86, statele membre pot impune întreprinderilor din sectorul gazelor naturale, vizând interesul economic general, obligații de servicii publice care pot fi legate de siguranță, inclusiv siguranța furnizării, caracterul regulat, calitatea și prețul livrarilor, precum și protecția

mediului, inclusiv eficiența energetică și protejarea climatului. Astfel de obligații trebuie să fie clar definite, transparente, nediscriminatorii, verificabile și trebuie să garanteze egalitatea accesului pentru companiile din sectorul gazelor naturale din UE la clienții naționali. În legătură cu siguranța furnizării, eficiența energetică/gestionarea cererii și pentru îndeplinirea obiectivelor de protecție a mediului, după cum se face trimitere în prezentul alineat, statele membre pot introduce punerea în aplicare a planificării pe termen lung, ținând seama de posibilitatea ca terțe părți să dorească accesul la sistem.

3. Statele membre iau măsuri adecvate pentru protejarea consumatorilor finali și pentru a asigura un nivel ridicat al protecției consumatorilor și se asigură, în special, ca există măsurile de siguranță adecvate pentru protejarea clienților vulnerabili, inclusiv măsuri adecvate pentru a-i ajuta să evite deconectarea. În acest context, ele pot lua măsuri adecvate pentru a-i proteja pe clienții din zonele îndepărtate care sunt conectați la sistemul de gaze naturale. Statele membre pot desemna un furnizor de forță majoră pentru consumatorii conectați la rețeaua de gaze naturale. Ele garantează un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, în special în privința transparenței referitoare la condițiile contractuale generale, la informațiile generale și la mecanismele de soluționare a divergențelor. Statele membre iau măsuri pentru ca clienții eligibili să poată efectiv trece la un nou furnizor. Cel puțin în privința clienților rezidențiali, aceste măsuri le includ pe cele menționate în anexa A.

4. Statele membre pun în aplicare măsuri adecvate de realizare a obiectivelor de coeziune economică și socială, protecție a mediului, care pot include mijloace de combatere a modificărilor climatice și siguranța furnizării. Aceste măsuri pot include, în special, prevederea unor stimulente economice adecvate, utilizând, după caz, toate instrumentele naționale și comunitare existente, pentru întreținerea și construirea infrastructurii necesare a rețelei, inclusiv capacitatea de interconectare.

5. Statele membre pot decide să nu aplice dispozițiile art. 4 cu privire la distribuție, în măsura în care aplicarea acestor prevederi ar obstructiona, de fapt sau de drept, îndeplinirea obligațiilor de interes economic general impuse întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și în măsura în care dezvoltarea comerțului nu este afectată astfel încât să fie contrară intereselor comunitare. Interesele comunitare cuprind, între altele, concurența referitoare la clienții eligibili, în conformitate cu prezenta directivă și cu art. 86 din Tratat.

6. De la intrarea în vigoare a prezentei directive, statele membre informează Comisia în legătură cu toate măsurile adoptate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, inclusiv protecția consumatorului și a mediului și în legătură cu posibilul lor efect asupra concurenței interne și internaționale, indiferent dacă aceste măsuri necesită sau nu a o derogare de la dispozițiile prezentei directive. Statele membre notifică ulterior Comisiei, din doi în doi ani, orice modificare a acestor măsuri, indiferent dacă acesta necesită sau nu a o derogare de la dispozițiile prezentei directive.

Articolul 4

Procedura de autorizare

1. În cazurile în care este necesară o autorizație (de exemplu, licență, permis, concesiune, consimțământ sau aprobare) pentru construirea sau exploatarea instalațiilor de gaze naturale, statele membre sau orice altă autoritate competentă desemnată de acestea acordă autorizații pentru construirea și/sau exploatarea pe teritoriul lor a unor astfel de instalații, conducte și echipamente asociate, în conformitate cu dispozițiile de la alin. (2) - (4). De asemenea, statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea pot, în

temeiul acelorasi dispozitii, sa acorde autorizatii pentru furnizarea de gaze naturale si pentru clientii angrosisti.

2. În cazul în care statele membre detin un sistem de autorizare, atunci ele stabilesc criteriile obiective si nediscriminatorii care trebuie îndeplinite de o întreprindere ce solicita autorizatie pentru construirea si/sau exploatarea de instalatii de gaze naturale sau care solicita o autorizatie pentru furnizarea de gaze naturale. Criteriile si procedurile nediscriminatorii privind acordarea de autorizatii trebuie facute publice.

3. Statele membre garanteaza ca motivele pentru care se refuza acordarea unei autorizatii sunt obiective si nediscriminatorii si sunt aduse la cunostinta solicitantului. Motivele unui astfel de refuz sunt transmise Comisiei spre informare. Statele membre stabilesc o procedura prin care solicitantul poate face apel împotriva unui astfel de refuz.

4. În scopul dezvoltarii unor noi zone alimentate si al unei exploatare eficiente în general, fara a aduce atingere dispozitiilor art. 24, statele membre pot refuza acordarea unei noi autorizatii pentru construirea si exploatarea sistemelor de conducte de distributie în orice zona anume, odata ce un astfel de sistem de conducte s-a construit sau este propus a fi construit în respectiva zona si daca nu este saturata capacitatea existenta sau propusa.

Articolul 5

Monitorizarea sigurantei furnizarii

Statele membre asigura monitorizarea problemelor legate de siguranta furnizarii. În cazul în care statele membre considera adecvat, ele pot delega aceasta sarcina autoritatilor de reglementare mentionate în art. 25 alin. (1). Aceasta monitorizare se refera în special la echilibrul cerere/oferta de pe piata nationala, nivelul prevazut al cererii viitoare si al rezervelor disponibile, capacitatile suplimentare avute în vedere în stadiu de proiect sau în constructie si calitatea si nivelul întretinerii retelelor, precum si masurile necesare pentru a se face fata vârfulurilor de cerere si deficitului de aprovizionare a unui sau mai multor furnizori. Autoritatile competente publice, cel mai târziu la 31 iulie în fiecare an, un raport care sa prezinte constatările rezultate din monitorizarea acestor aspecte, precum si orice masura luata sau preconizata pentru abordarea lor si înainteaza imediat Comisiei acest raport.

Articolul 6

Reglementari tehnice

Statele membre garanteaza definirea criteriilor de siguranta tehnica precum si elaborarea si punerea la dispozitie a reglementarilor tehnice care stabilesc cerintele tehnice minime de proiectare si cerintele functionale pentru conectarea la sistem a instalatiilor GNL, a instalatiilor de depozitare, a altor sisteme de transport sau distributie, precum si a magistralelor directe. Aceste reglementari tehnice trebuie sa asigure interactiunea sistemelor si sa fie obiective si nediscriminatorii. Ele trebuie sa fie notificate Comisiei în conformitate cu art. 8 din Directiva Parlamentului European si a Consiliului 98/34/CE din 22 iunie 1998 de stabilire a procedurii de transmitere a informatiilor în domeniul standardelor si reglementarilor tehnice si al reglementarilor privind serviciile societatii informationale¹.

CAPITOLUL III

¹ JO L 204, 21.07.1998, p. 37. Directiva modificata ultima data de Directiva 98/48/CE (JO L 217, 05.08.1998, p. 18).

TRANSPORTUL, DEPOZITAREA SI GAZELE NATURALE LICHEFIATE

Articolul 7

Desemnarea operatorilor sistemului de transport

Statele membre desemneaza sau solicita întreprinderilor din sectorul gazelor naturale care detin instalatii de transport, depozitare sau GNL sa desemneze, pentru o perioada de timp ce urmeaza sa fie stabilita de statele membre luând în considerare eficienta si echilibrul economic, unul sau mai multi operatori ai sistemului. Statele membre iau masurile necesare pentru a asigura ca operatorii sistemului de transport, de depozitare si de GNL functioneaza în conformitate cu dispozitiile art. 8 - 10.

Articolul 8

Sarcinile operatorilor sistemului de transport

1. Fiecare operator al sistemului de transport, depozitare si/sau de GNL:
 - (a) exploateaza, asigura întreținerea si dezvoltă, în conditii economice, instalatii de transport, depozitare si/sau de GNL sigure, fiabile si eficiente, tinând seama de implicatiile de mediu;
 - (b) se abține sa faca discriminari între utilizatorii de sistem sau clasele de utilizatori de sistem, în special în favoarea întreprinderilor lor conexe;
 - (c) pune la dispozitia oricarui alt operator al sistemului de transport, oricarui alt operator al sistemului de depozitare, oricarui alt operator al sistemului GNL si/sau oricarui alt operator al sistemului de distributie suficiente informatii pentru a asigura ca transportul si depozitarea de gaze naturale pot fi realizate în conditii compatibile cu exploatarea eficienta si sigura a sistemului interconectat;
 - (d) furnizeaza utilizatorilor de sistem informatiile de care au nevoie pentru un acces eficient la sistem.
2. Reglementarile adoptate de operatorii sistemului de transport pentru echilibrarea sistemului de transport al gazelor naturale trebuie sa fie obiective, transparente si nediscriminatorii, inclusiv reglementari de stabilire a tarifulor pentru redeventele care trebuie platite de utilizatorii de sistem în cazul dezechilibrului energetic. Conditiiile, inclusiv reglementarile si tarifele, pentru furnizarea acestor servicii de catre operatorii sistemului de transport se stabilesc, în mod nediscriminator si tinând cont de costuri, în conformitate cu o metodologie compatibila cu art. 25 alin. (2) si sunt publicate.
3. Statele membre pot solicita operatorilor sistemului de transport sa îndeplineasca cerintele minime pentru întreținerea si dezvoltarea sistemului de transport, inclusiv capacitatea de interconectare.
4. Operatorii sistemului de transport procura energia pe care o utilizeaza pentru realizarea activitatilor lor în conformitate cu proceduri transparente, nediscriminatorii si bazate pe regulile pietei.

Articolul 9

Separarea juridica a operatorilor sistemului de transport

1. În cazul în care operatorul sistemului de transport face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, el trebuie să fie independent cel puțin în privința formei sale juridice, a organizării și a luării deciziilor de alte activități care nu sunt legate de transport. Aceste reglementări nu trebuie să creeze obligația separării deținerii activelor sistemului de transport de întreprinderea integrată pe verticală.
2. În vederea asigurării independenței operatorilor sistemului de transport menționate în alin. (1), se aplică următoarele criterii minime:
 - (a) persoanele care răspund de gestionarea operatorului sistemului de transport nu pot face parte din structurile întreprinderii integrate din sectorul gazelor naturale care răspunde, direct sau indirect, de gestionarea cotidiană a producției, distribuției și furnizării gazelor naturale;
 - (b) trebuie luate măsuri adecvate pentru a se asigura că interesele profesionale ale persoanelor care răspund de gestionarea operatorului sistemului de transport sunt luate în considerare într-un mod care să asigure că ele pot acționa independent;
 - (c) operatorul sistemului de transport trebuie să aibă drepturi efective de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată din sectorul gazelor naturale, cu privire la activele necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea rețelei. Aceasta nu ar trebui să împiedice existența mecanismelor de coordonare adecvate care să asigure că sunt protejate drepturile de supraveghere economică și de gestionare ale companiei mamă în privința eficienței activelor unei subsidiare, reglementate indirect conform art. 25 alin. (2). În special, acesta permite companiei mamă să aprobe planul financiar anual sau orice document echivalent al operatorului sistemului de transport și să stabilească limite globale ale nivelului de îndatorare ale subsidiarei sale. Aceasta nu va permite companiei mamă să dea instrucțiuni privind exploatarea cotidiană, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea conductelor de transport, care nu depășesc limitele din planul financiar aprobat sau orice document echivalent;
 - (d) operatorul sistemului de transport stabilește un program de angajamente care conține măsurile luate pentru a se garanta că practicile discriminatorii sunt excluse iar aplicarea sa este monitorizată în mod adecvat. Programul enumera obligațiile specifice ale angajaților pentru realizarea acestui obiectiv. Persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea programului de angajamente prezintă în fiecare an autorității de reglementare menționate în art. 25 alin. (1) un raport care prezintă măsurile luate, iar acest raport este apoi publicat.

Articolul 10

Confidențialitatea pentru operatorii sistemului de transport

1. Fără a aduce atingere dispozițiilor art. 16 sau oricărei altei obligații legale privind divulgarea de informații, fiecare operator al sistemului de transport, depozitare și/sau de GNL păstrează confidențialitatea asupra informațiilor sensibile din punct de vedere comercial obținute pe durata derulării activităților sale și împiedică divulgarea în mod discriminatoriu a informațiilor referitoare la propriile sale activități care pot fi avantajoase din punct de vedere comercial.

2. În contextul achiziționării sau vânzării de gaze naturale prin întreprinderi conexe, operatorii sistemului de transport nu abuzează de informațiile considerate sensibile din punct de vedere comercial, obținute de la terți în contextul asigurării sau negocierii accesului la sistem.

CAPITOLUL IV

DISTRIBUTIA SI FURNIZAREA

Articolul 11

Desemnarea operatorilor sistemului de distributie

Statele membre desemnează sau solicită întreprinderilor care detin sau raspund de sisteme de distributie sa desemneze, pentru o perioada de timp ce urmeaza sa fie stabilita de statele membre, luând în considerare eficiența și echilibrul economic, unul sau mai multi operatori ai sistemului de distributie și iau masuri pentru ca operatorii respectivi sa actioneze în conformitate cu dispozițiile art. 12 - 14.

Articolul 12

Sarcinile operatorilor sistemului de distributie

1. Fiecare operator al sistemului de distributie exploatează, asigură întreținerea și dezvoltă, în condiții economice, un sistem sigur, fiabil și eficient, ținând seama de implicațiile de mediu.

2. Indiferent de situație, operatorii sistemului de distributie nu trebuie sa faca discriminari între utilizatorii de sistem sau clasele de utilizatori de sistem, în special în favoarea întreprinderilor lor conexe.

3. Fiecare operator al sistemului de distributie pune la dispoziția oricărui alt operator al sistemului de distributie, și/sau a oricărui operator al sistemului de transport și/sau operator al sistemului GNL și/sau operator al sistemului de depozitare suficiente informații pentru a asigura ca transportul și depozitarea de gaze naturale pot fi realizate în condiții compatibile cu funcționarea sigură și eficiența a sistemului interconectat.

4. Fiecare operator al sistemului de distributie furnizează utilizatorilor de sistem informațiile de care au nevoie pentru un acces eficient la sistem.

5. În cazul în care operatorii sistemului de distributie raspund de echilibrarea sistemului de distributie a gazelor naturale, reglementările adoptate de ei în acest scop trebuie sa fie obiective, transparente și nediscriminatorii, inclusiv reglementările de stabilire a tarifelor pentru redeventele care trebuie platite de utilizatorii de sistem în cazul dezechilibrului energetic. Condițiile, inclusiv reglementările și tarifele, pentru furnizarea acestor servicii de către operatorii de sistem se stabilesc, în mod nediscriminator și reflectând costurile, în conformitate cu o metodologie compatibilă cu art. 25 alin. (2) și sunt publicate.

Articolul 13

Separarea juridica a operatorilor sistemului de distributie

1. În cazul în care operatorul sistemului de distribuție face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, el trebuie să fie independent, cel puțin în privința formei sale juridice, a organizării și a luării deciziilor, de alte activități care nu sunt legate de distribuție. Aceste reglementări nu trebuie să creeze obligația separării deținerii activelor sistemului de distribuție de întreprinderea integrată pe verticală.

2. Pe lângă cerințele din alin. (1), în cazul în care operatorul sistemului de distribuție face parte dintr-o întreprindere integrată pe verticală, el este independent în privința organizării sale și a procesului de luare a deciziilor de alte activități care nu sunt legate de distribuție. În acest scop se aplică următoarele criterii minime:

- (a) persoanele care răspund de gestionarea operatorului sistemului de distribuție nu pot face parte din structurile întreprinderii integrate din sectorul gazelor naturale care răspunde, direct sau indirect, de gestionarea cotidiană a producției, distribuției și furnizării gazelor naturale;
- (b) trebuie luate măsuri adecvate pentru a se asigura că interesele profesionale ale persoanelor care răspund de gestionarea operatorului sistemului de distribuție sunt luate în considerare într-un mod care să asigure că ele pot acționa independent;
- (c) operatorul sistemului de distribuție trebuie să aibă drepturi efective de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată din sectorul gazelor naturale, cu privire la activele necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea rețelei. Aceasta nu ar trebui să împiedice existența mecanismelor de coordonare adecvate care să asigure că sunt protejate drepturile de supraveghere economică și de gestionare ale companiei mamă în privința eficienței activelor unei subsidiare, reglementate indirect conform art. 25 alin. (2). În special, aceasta va permite companiei mamă să aprobe planul financiar anual sau orice document echivalent al operatorului sistemului de distribuție și să stabilească limite globale ale nivelului de îndatorare ale subsidiarei sale. Aceasta nu permite companiei mamă să dea instrucțiuni privind exploatarea cotidiană, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea conductelor de transport, care nu depășesc limitele din planul financiar aprobat sau orice document echivalent;
- (d) operatorul sistemului de distribuție stabilește un program de angajamente care conține măsurile luate pentru a se garanta că practicile discriminatorii sunt excluse iar aplicarea sa este monitorizată în mod adecvat. Programul enumerează obligațiile specifice ale angajaților pentru realizarea acestui obiectiv. Persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea programului de angajamente prezintă în fiecare an autorității de reglementare menționate în art. 25 alin. (1) un raport care prezintă măsurile luate, iar acest raport este apoi publicat.

Statele membre pot decide să nu aplice alin. (1) și (2) întreprinderilor integrate din sectorul gazelor naturale care deservește mai puțin de 100 000 clienți conectați.

Articolul 14

Confidențialitatea pentru operatorii sistemului de distribuție

1. Fără să aducă atingere dispozițiilor art. 16 sau oricărei altei obligații legale privind divulgarea de informații, fiecare operator al sistemului de distribuție păstrează confidențialitatea asupra informațiilor sensibile din punct de vedere comercial obținute pe

durata derularii activitatilor sale si împiedica divulgarea în mod discriminatoriu a informatiilor referitoare la propriile sale activitati care pot fi avantajoase din punct de vedere comercial.

2. În contextul vânzării sau achiziționării sau vânzării de gaze naturale prin întreprinderi conexe, operatorii sistemului de distribuție nu abuzează de informațiile considerate sensibile din punct de vedere comercial, obținute de la terți în contextul asigurării sau negocierii accesului la sistem.

Articolul 15

Operatorul combinat

Reglementările din art. 9 alin. (1) și art. 13 alin. (1) nu trebuie să împiedice activitățile unui operator combinat al sistemului de transport, GNL, depozitare și distribuție care este independent în privința formei sale juridice, a organizării și a procesului de luare a deciziilor de alte activități care nu au legătură cu activitățile de transport, GNL, depozitare și distribuție și care îndeplinește cerințele menționate la lit. (a) – (d). Aceste reglementări nu creează obligația de separare a detinerii activelor sistemului combinat de întreprinderea integrată pe verticală:

- (a) persoanele care răspund de gestionarea operatorului sistemului combinat nu pot face parte din structurile întreprinderii integrate din sectorul gazelor naturale care răspunde, direct sau indirect, de activitățile cotidiene de producție și furnizare de gaze naturale;
- (b) trebuie luate măsuri adecvate pentru a se asigura că interesele profesionale ale persoanelor care răspund de gestionarea operatorului sistemului combinat sunt luate în considerare într-un mod care să asigure că ele pot acționa independent;
- (c) operatorul sistemului combinat trebuie să aibă drepturi efective de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată din sectorul gazelor naturale, cu privire la activele necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea rețelei. Aceasta nu ar trebui să împiedice existența mecanismelor de coordonare adecvate care să asigure că sunt protejate drepturile de supraveghere economică și de gestionare ale companiei mama în privința eficienței activelor unei subsidiare, reglementate indirect conform art. 25 alin. (2). În special, acesta permite companiei mama să aprobe planul financiar anual sau orice document echivalent al operatorului sistemului combinat și să stabilească limite globale ale nivelului de îndatorare al subsidiarei sale. Aceasta nu permite companiei mama să dea instrucțiuni privind operațiunile cotidiene, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea conductelor de transport și distribuție, care nu depășesc limitele din planul financiar aprobat sau orice document echivalent;
- (d) operatorul sistemului combinat stabilește un program de angajamente care conține măsurile luate pentru a se garanta că practicile discriminatorii sunt excluse iar aplicarea sa este monitorizată în mod adecvat. Programul enumera obligațiile specifice ale angajaților pentru realizarea acestui obiectiv. Persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea programului de angajamente prezintă în fiecare an autorității de reglementare menționate în art. 25 alin. (1) un raport care prezintă măsurile luate, iar acest raport este apoi publicat.

CAPITOLUL V

SEPARAREA SI TRANSPARENTA CONTURILOR

Articolul 16

Dreptul accesului la conturi

1. Statele membre sau orice autoritate competenta desemnata de acestea, inclusiv autoritatile de reglementare mentionate în art. 25 alin. (1) si autoritatile de solutionare a divergentelor mentionate în art. 20 alin. (3), au drept de acces la acele conturi ale întreprinderilor din sectorul gazelor naturale, conform celor prevazute în art. 17, necesare pentru îndeplinirea functiilor lor.

2. Statele membre si orice autoritate competenta desemnata de acestea, inclusiv autoritatile de reglementare mentionate în art. 25 alin. (1) si autoritatile de solutionare a divergentelor, pastreaza confidentialitatea asupra informatiilor sensibile din punct de vedere comercial. Statele membre pot introduce exceptii de la principiul confidentialitatii, daca acest lucru este necesar pentru ca respectivele autoritati competente sa-si îndeplineasca atributiile.

Articolul 17

Separarea conturilor

1. Statele membre iau masurile necesare pentru a asigura ca respectivele conturi ale întreprinderilor din sectorul gazelor naturale sunt tinute în conformitate cu dispozitiile de la alin. (2) – (5). În cazul în care întreprinderile beneficiaza de o derogare de la prezenta dispozitie pe baza art. 28 alin. (2) si (4), ele trebuie sa-si tina cel putin conturile interne în conformitate cu prezentul articol.

2. Întreprinderile din sectorul gazelor naturale, indiferent de forma de proprietate sau de regimul juridic, întocmesc, prezinta spre verificare si publica rapoartele contabile anuale, în conformitate cu reglementarile din legislatia nationala referitoare la rapoartele contabile anuale ale întreprinderilor cu raspundere limitata, adoptate în conformitate cu cea de-a patra Directiva a Consiliului 78/660/CEE din 25 iulie 1978, pe baza art. 44 alin. (2) lit. (g)* din Tratat, privind rapoartele contabile anuale ale anumitor tipuri de companii¹. Întreprinderile care, din punct de vedere legal, nu sunt obligate sa-si publice rapoartele contabile anuale pastreaza la sediul lor o copie a acestora, pusa la dispozitia publicului.

3. În sistemul lor de contabilitate interna, întreprinderile de gaze naturale tin conturi separate pentru activitatile de transport, distributie si depozitare a gazelor naturale cum li s-ar cere sa faca daca respectivele activitati ar fi realizate de întreprinderi separate, în vederea evitarii discriminarii, subventionarii încrucisate si denaturarii concurentei. De asemenea, ele tin conturi, care pot fi consolidate, pentru alte activitati din sectorul gazelor naturale, care nu sunt legate de transport, distributie, GNL si depozitare. Pâna la 1 iulie 2007, ele tin conturi separate pentru activitatile de furnizare catre clientii eligibili si pentru activitatile de furnizare catre clientii ne-eligibili. Veniturile rezultate din detinerea retelei de transport/distributie trebuie specificate în conturi. Dupa caz, ele tin conturi consolidate pentru alte activitati din

* Titlul Directivei 78/660/CEE a fost ajustat pentru a se tine cont de renumerotarea articolelor din Tratatul de instituire a Comunitatii Europene conform art. 12 din Tratatul de la Amsterdam; trimiterea initiala era la art. 54 alin. (3) lit. (g).

¹ JO L 22, 14.08.1978, p. 11. Directiva modificata ultima data de Directiva Parlamentului European si a Consiliului 2001/65/CE (JO L 283, 27.10.2001, p. 28).

afara sectorului de gaze naturale. Conturile interne cuprind un bilant si un cont de profit si pierderi pentru fiecare activitate în parte.

4. Verificarea contabila mentionata în alin. (2) trebuie sa verifice, în special, ca obligatia de evitare a discriminarii si a subventiilor încrucisate mentionata în alin. (3) sa fie respectata.

5. În contabilitatea lor interna, întreprinderile precizeaza, fara a aduce atingere reglementarilor de contabilitate aplicabile pe plan national, regulile de alocare a activului si pasivului, a cheltuielilor si veniturilor, precum si cele pentru rata de amortizare, reguli pe care le respecta în întocmirea conturilor separate mentionate în alin. (3). Aceste reguli interne pot fi modificate numai în cazuri exceptionale. Astfel de modificari trebuie sa fie mentionate si justificate temeinic.

6. Rapoartele contabile anuale indica prin note orice tranzactie de un anumit volum realizata de întreprinderile conexe.

CAPITOLUL VI

ORGANIZAREA ACCESULUI LA SISTEM

Articolul 18

Accesul tertilor

1. Statele membre asigura punerea în aplicare a unui sistem de acces al tertilor la sistemul de transport si distributie si la instalatiile de GNL pe baza publicarii tarifelor, aplicabile tuturor clientilor eligibili, inclusiv întreprinderilor de furnizare, aplicat în mod obiectiv si fara discriminare între utilizatorii sistemului. Statele membre trebuie sa se asigure ca aceste tarife sau metodologiile care stau la baza calcularii lor se aproba înainte de intrarea lor în vigoare de o autoritate de reglementare mentionata în art. 25 alin. (1) si ca aceste tarife – si metodologiile, în cazul în care se aproba numai metodologiile – sunt publicate înainte de intrarea lor în vigoare.

2. Operatorii sistemului de transport au acces, daca este necesar în scopul realizarii activitatilor lor inclusiv în legatura cu transportul transfrontalier, la reseaua altor operatori ai sistemului de transport.

3. Dispozitiile prezentei directive nu trebuie sa împiedice încheierea contractelor pe termen lung, atâta timp cât ele respecta regulile concurentei din cadrul Comunitatii.

Articolul 19

Accesul la depozitare

1. Pentru organizarea accesului la instalatiile de depozitare si la stocarea în conducta atunci când este necesar din punct de vedere tehnic si/sau economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem pentru aprovizionarea clientilor, precum si pentru organizarea accesului la serviciile auxiliare, statele membre pot alege una sau ambele proceduri mentionate în alin. (3) si (4). Aceste proceduri functioneaza în conformitate cu criteriile obiective, transparente si nediscriminatorii.

2. Dispozițiile alin. (1) nu se aplică serviciilor auxiliare și depozitarii temporare care sunt legate de instalațiile de GNL și sunt necesare pentru procesul de regazeificare și pentru livrarea ulterioară către sistemul de transport.

3. În cazul accesului negociat, statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și clienților eligibili, fie din interiorul, fie din exteriorul teritoriului acoperit de sistemul interconectat, să negocieze accesul la depozitare sau la stocarea în conductă atunci când este necesar din punct de vedere tehnic și/sau economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem, precum și pentru organizarea accesului la alte servicii auxiliare. Partile contractante sunt obligate să negocieze de bună credință accesul la depozitare, la stocarea în conductă sau la alte servicii auxiliare.

Contractele de acces la depozitare, stocare în conductă și alte servicii auxiliare se negociază cu operatorul respectiv al sistemului de depozitare sau cu întreprinderile respective din sectorul gazelor naturale. Statele membre solicită operatorilor sistemului de depozitare și întreprinderilor din sectorul gazelor naturale să-și publice principalele condiții comerciale pentru utilizarea depozitarii, stocării în conductă și a altor servicii auxiliare în primele șase luni după punerea în aplicare a prezentei directive și ulterior anual.

4. Statele membre care optează pentru procedura unui acces reglementat adoptă măsurile necesare pentru a acorda întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și clienților eligibili, fie din interiorul, fie din exteriorul teritoriului acoperit de sistemul interconectat, dreptul de acces la depozitare, stocare în conductă și alte servicii auxiliare, pe baza tarifelor publicate și/sau a altor condiții și obligații privind utilizarea depozitarii și a stocării în conductă, atunci când este necesar din punct de vedere tehnic și/sau economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem, precum și pentru organizarea accesului la alte servicii auxiliare. Acest drept de acces pentru clienții eligibili poate fi acordat astfel încât să permită acestora încheierea de contracte de livrare cu întreprinderile concurente din sectorul gazelor naturale, altele decât detinatorul și/sau operatorul sistemului sau o întreprindere conexă.

Articolul 20

Accesul la rețelele de conducte din amonte

1. Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a asigura ca întreprinderile din sectorul gazelor naturale și clienții eligibili, indiferent de locul unde se afla aceștia, pot obține accesul la rețele de conducte de alimentare din amonte, inclusiv la instalațiile care furnizează servicii tehnice legate de accesul în cauză, în conformitate cu prezentul articol, cu excepția acelor părți ale acestor rețele și instalații care sunt utilizate pentru operații locale de producție pe amplasamentul unui teren unde sunt produse gazele naturale. Măsurile sunt transmise Comisiei în conformitate cu dispozițiile art. 33.

2. Accesul la care se face referire în alin. (1) se asigură în maniera stabilită de către respectivul stat membru în conformitate cu instrumentele legale relevante. Statele membre aplică obiectivele unui acces corect și deschis, realizând o piață de gaze naturale competitivă și evitând orice abuz ce poate decurge din deținerea unei poziții dominante, luând în considerare siguranța și regularitatea livrarilor, capacitatea disponibilă existentă sau care poate fi disponibilă, precum și protecția mediului. Se poate ține seama de următoarele:

(a) necesitatea de a refuza accesul în cazul în care există incompatibilitate de specificații tehnice care nu poate fi rezolvată într-un mod acceptabil;

- (b) necesitatea de a evita dificultati care nu pot fi depasite într-o maniera acceptabila si care ar putea prejudicia productia eficienta, curenta si viitoare, de hidrocarburi, inclusiv productia din sectoare de viabilitate economica marginala;
- (c) necesitatea de a respecta nevoile rezonabile, sustinute cu documente corespunzatoare, ale detinatorului sau operatorului retelei de conducte de alimentare din amonte, cu privire la transportul si prelucrarea gazelor naturale, precum si interesele tuturor celorlalti utilizatori ai retelei de conducte de alimentare din amonte sau a principalelor instalatii de prelucrare si manipulare care pot fi afectate; si
- (d) necesitatea de a aplica propriile legi si proceduri administrative, în conformitate cu legea comunitara, cu privire la acordarea autorizatiilor de productie sau de dezvoltare a sistemelor de conducte din amonte.

3. Statele membre asigura existenta tuturor aranjamentelor pentru solutionarea divergentelor, inclusiv o autoritate independenta de partile implicate, care sa aiba acces la toate informatiile relevante, pentru a permite solutionarea rapida a divergentelor privind accesul la reseaua de conducte de alimentare din amonte, luând în considerare criteriile prevazute la alin. (2) si numarul partilor ce pot fi implicate în negocierea accesului la astfel de retele.

4. În cazul unor divergente între state, se aplica aranjamentele de solutionare a divergentelor pentru statul membru care refuza accesul si sub jurisdicia caruia se afla reseaua de conducte de alimentare din amonte. În cazul în care, într-o divergenta între tari, reseaua de conducte de alimentare din amonte se afla sub jurisdicia mai multor state membre, se consulta statul membru în cauza pentru a se asigura ca dispozitiile prezentei directive sunt aplicate unitar.

Articolul 21

Refuzul accesului

1. Întreprinderile din sectorul gazelor naturale pot refuza accesul la sistem în temeiul lipsei de capacitate sau în cazul în care accesul la sistem le-ar împiedica sa-si îndeplineasca obligatiile de servicii publice mentionate în art. 3 alin. (2), care le sunt atribuite pe baza unor serioase dificultati economice si financiare legate de contractele de achizitie cu plata la livrare, având în vedere criteriile si procedurile mentionate în art. 27, precum si alternativa pentru care respectivul stat membru a optat în conformitate cu alin. (1) din articolul mentionat anterior. În cazul unui asemenea refuz, se vor prezenta motive justificate în mod temeinic.

2. Statele membre pot lua masurile necesare pentru a asigura ca întreprinderile din sectorul gazelor naturale care refuza accesul la sistem motivând lipsa de capacitate sau lipsa de conectare, efectueaza toate extinderile necesare, în masura în care sunt economic justificate sau daca clientul potential doreste sa plateasca aceste extinderi. Aceste masuri se adopta în cazul în care statele membre aplica dispozitiile art. 4 alin. (4).

Articolul 22

Noua infrastructura

1. Noile infrastructuri majore pentru gaze naturale, adica interconectarile dintre statele membre, instalatiile GNL si instalatiile de depozitare pot fi scutite, la cerere, de dispozitiile art. 18, 19, 20 si 25 alin. (2), (3) si (4) în urmatoarele conditii:

- (a) investitia trebuie sa întareasca concurenta în furnizarea de gaze naturale si sa sporeasca siguranta furnizarii;
- (b) nivelul de risc legat de investitie este de asa natura încât investitia sa nu se realizeze decât daca se acorda o scutire;
- (c) infrastructura trebuie sa fie detinuta de o persoana fizica sau juridica care este separata cel putin în privinta formei sale juridice de operatorii de sistem în ale caror sisteme se va construi infrastructura;
- (d) se percep taxe pentru utilizatorii infrastructurii respective;
- (e) scutirea nu influenteaza negativ concurenta, functionarea eficienta a pietei interne a gazelor naturale sau functionarea eficienta a sistemului reglementat la care este conectata infrastructura.

2. Alin. (1) se aplica si cresterilor semnificative de capacitate a infrastructurilor existente, precum si modificarilor acestor infrastructuri care permit dezvoltarea unor noi surse de furnizare de gaze naturale.

3. (a) Autoritatea de reglementare mentionata în art. 25 poate, de la caz la caz, sa decida asupra scutirii la care se face trimitere în alin. (1) si (2). Totusi, statele membre pot prevedea ca autoritatile de reglementare sa înainteze, pentru o decizie oficiala, organismului pertinent din statul membru avizul lor privind solicitarea de scutire. Acest aviz se publica împreuna cu decizia.

(b)(i) Scutirea poate acoperi în întregime sau partial noua infrastructura, infrastructura existenta cu capacitate semnificativ marita sau modificarea infrastructurii existente.

(ii) La luarea deciziei de acordare a unei scutiri se ia în considerare, de la caz la caz, necesitatea de a impune conditii referitoare la durata scutirii si accesul nediscriminator la conducta de interconectare.

(iii) La luarea deciziei privind conditiile de la prezenta litera se vor lua în calcul, în special, durata contractelor, capacitatea suplimentara ce va fi construita sau modificarea capacitatii existente, orizontul de timp al proiectului si conditiile nationale.

(c) La acordarea unei scutiri, autoritatile pertinente pot decide asupra regulilor si mecanismelor pentru gestionarea si alocarea capacitatii, în cazul în care aceasta nu împiedica punerea în aplicare a contractelor pe termen lung.

(d) Decizia de scutire, inclusiv orice conditie mentionata la lit. (b) se fundamenteaza în mod corespunzator si se publica.

(e) În cazul unei conducte de interconectare, orice decizie de scutire se ia dupa consultari cu celelalte state membre sau cu autoritatile de reglementare respective.

4. Decizia de scutire se comunica, fara întârziere, de autoritatea competenta catre Comisie, împreuna cu toate informatiile relevante referitoare la decizie. Aceste informatii pot fi înaintate Comisiei în forma globala, permitându-se astfel Comisiei sa ajunga la o decizie bine fundamentata.

În special informatiile trebuie sa cuprinda:

- (a) motivele detaliate pe baza carora autoritatea de reglementare sau statul membru a acordat scutirea, inclusiv informatiile financiare care justifica necesitatea scutirii;
- (b) analiza efectuata în privinta efectului asupra concurentei si a functionarii eficiente a pietei interne a gazelor naturale rezultând din acordarea scutirii;
- (c) motivele pentru perioada de timp si partea din capacitatea totala a infrastructurii gazelor naturale respective pentru care s-a acordat scutirea;
- (d) în cazul în care scutirea se refera la o conducta de interconectare, rezultatul consultarii cu statele membre respective sau cu autoritatile de reglementare;
- (e) contributia infrastructurii la diversificarea furnizarii de gaze naturale.

În termen de doua luni de la primirea unei notificari, Comisia poate solicita ca autoritatea de reglementare sau statul membru respectiv sa modifice sau sa retraga decizia de acordare a unei scutiri. Perioada de doua luni poate fi prelungita cu înca o luna în cazul în care Comisia are nevoie de informatii suplimentare.

Daca autoritatea de reglementare sau statul membru respectiv nu dau curs solicitarii în termen de patru saptamâni, decizia finala se ia în conformitate cu procedura mentionata la art. 30 alin. (2).

Comisia pastreaza confidentialitatea informatiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Articolul 23

Deschiderea pietei si reciprocitatea

1. Statele membre se asigura ca clientii eligibili sunt:
 - (a) pâna la 1 iulie 2004, clientii eligibili conform celor specificate la art. 18 din Directiva 98/30/CE. Statele membre publica în fiecare an, înainte de 31 ianuarie, criteriile de definire a acestor clienti eligibili;
 - (b) de la 1 iulie 2004 cel târziu, toti clientii non-rezidentiali;
 - (c) de la 1 iulie 2007, toti clientii.
2. Pentru a se evita un dezechilibru în deschiderea pietelor gazelor naturale:
 - (a) contractele de furnizare încheiate cu un client eligibil în sistemul unui alt stat membru nu sunt interzise în cazul în care clientul este eligibil în ambele sisteme implicate;

- (b) în cazul în care tranzacțiile descrise la lit. (a) sunt refuzate deoarece clientul este eligibil numai într-unul dintre cele două sisteme, Comisia poate, luând în considerare situația de pe piață și interesul comun, să oblige partea care și-a exprimat refuzul să execute furnizarea solicitată, la cererea unuia dintre statele membre în care se găsesc cele două sisteme.

Articolul 24

Magistralele directe

1. Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite:
 - (a) întreprinderilor din sectorul gazelor naturale înființate pe teritoriul lor să furnizeze gaze naturale clienților eligibili printr-o magistrală directă;
 - (b) furnizarea de gaze naturale de către o întreprindere din sectorul gazelor naturale oricărui client eligibil de pe teritoriul său, printr-o magistrală directă.
2. În cazurile în care este necesară o autorizație (de exemplu, licență, permis, concesiune, consimțământ sau aprobare) pentru construirea sau funcționarea unor magistrale directe, statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea stabilesc criteriile de acordare a autorizațiilor de construire și exploatare a respectivelor magistrale pe teritoriul lor. Aceste criterii trebuie să fie obiective, transparente și nediscriminatorii.
3. Statele membre pot decide ca eliberarea unor astfel de autorizații de construire a unei magistrale directe să fie condiționată de refuzul accesului la sistem, pe baza dispozițiilor art. 21, sau de inițierea unei proceduri de soluționare a divergențelor, în temeiul art. 25.

Articolul 25

Autoritățile de reglementare

1. Statele membre desemnează unul sau mai multe organisme competente pentru a îndeplini funcția de autorități de reglementare. Aceste autorități trebuie să fie complet independente de interesele industriei gazelor naturale. Prin aplicarea prezentului articol ele răspund cel puțin pentru asigurarea nediscriminării, a concurenței efective și a funcționării eficiente a pieței, monitorizând în special:
 - (a) regulile privind gestionarea și alocarea capacității de interconectare, împreună cu autoritatea sau autoritățile de reglementare din statele cu care există interconexiuni;
 - (b) oricare mecanisme de rezolvare a problemei capacității supraaglomerate a sistemului național de gaze naturale;
 - (c) perioada de timp necesară operatorilor sistemelor de transport și distribuție pentru a realiza conexiunile și reparațiile;
 - (d) publicarea informațiilor adecvate de către operatorii sistemelor de transport și distribuție privind conductele de interconectare, utilizarea rețelei și alocarea capacității către părțile interesate, ținând cont de necesitatea de a se păstra confidențialitatea din punct de vedere comercial asupra informațiilor neagregate;

- (e) separarea efectivă a conturilor, conform art. 17, pentru a se asigura ca nu exista subvenții încrucișate între activitățile de transport, distribuție, depozitare, GNL și furnizare;
- (f) condițiile de acces la depozitare, la stocarea în conductă și la alte servicii auxiliare conform art. 19;
- (g) măsura în care operatorii sistemelor de transport și distribuție își îndeplinesc sarcinile conform art. 8 și 12;
- (h) nivelul de transparență și concurență.

Autoritățile stabilite în conformitate cu prezentul articol publică un raport anual privind rezultatele activităților lor de monitorizare menționate la lit. (a) – (h).

2. Autoritățile de reglementare răspund cel puțin pentru stabilirea sau aprobarea, înainte de intrarea în vigoare, a metodologiilor utilizate pentru calcularea sau stabilirea termenilor și condițiilor pentru:

- (a) condițiile de conectare și de acces la rețelele naționale, inclusiv tarifele de transport și distribuție, precum și condițiile și tarifele de acces la instalațiile GNL. Aceste tarife sau metodologii trebuie să permită realizarea investițiilor necesare în rețele și instalații GNL, realizate astfel încât să asigure viabilitatea rețelelor și a instalațiilor GNL;
- (b) furnizarea serviciilor de echilibrare.

3. Fără să aducă atingere alin. (2), statele membre pot să prevadă ca autoritățile de reglementare să înainteze, pentru o decizie oficială, organismului competent al statului membru tarifele sau cel puțin metodologiile menționate în respectivul alineat, precum și modificările de la alin. (4). Într-un astfel de caz, organismul respectiv are atribuția fie să aprobe fie să respingă un proiect de decizie înaintat de autoritatea de reglementare.

Aceste tarife sau metodologiile sau modificările lor se publică împreună cu decizia adoptării oficiale. Orice respingere oficială a unui proiect de decizie este de asemenea, publicat, inclusiv justificarea sa.

4. Autoritățile de reglementare au autoritatea de a solicita operatorilor sistemelor de transport, GNL și distribuție, dacă este necesar, să modifice termenii și condițiile, inclusiv tarifele și metodologiile menționate în alin. (1), (2) și (3), pentru a se asigura că ele sunt proportionale și sunt aplicate în mod nediscriminator.

5. Orice parte care are o reclamație față de un operator al sistemelor de transport, GNL sau distribuție cu privire la problemele menționate în art. 19 alin. (1), (2) și (4) poate transmite reclamația către autoritatea de reglementare, care, acționând în calitate de autoritate de soluționare a divergențelor, emite o hotărâre în termen de două luni de la primirea reclamației. Această perioadă poate fi prelungită cu două luni în cazul în care autoritățile de reglementare doresc să obțină informații suplimentare. Această perioadă poate fi prelungită cu acordul reclamantului. O astfel de hotărâre are caracter obligatoriu în afara cazului când este anulată ca urmare a unui apel.

6. Orice parte vătămată și care are dreptul să depună plângere în legătură cu o hotărâre referitoare la metodologia adoptată în temeiul alin. (2), (3) sau (4), sau atunci când autoritatea de reglementare are obligația de a se consulta referitor la metodologia propusă, poate să depună plângerea spre reexaminare ulterior publicării hotărârii sau a propunerii de hotărâre, în termen de cel mult două luni sau mai puțin, după cum stabilesc statele membre. Această plângere nu are efect suspensiv.

7. Statele membre iau măsuri pentru a se asigura că autoritățile de reglementare pot să-și îndeplinească îndatoririle menționate în alin. (1) – (5) în mod eficient și expeditiv.

8. Statele membre creează mecanisme adecvate și eficiente pentru reglementare, control și transparență astfel încât să evite orice abuz ce ar putea decurge din deținerea unei poziții dominante și orice comportament acaparator. Aceste mecanisme iau în calcul dispozițiile Tratatului, în special art. 82.

9. Statele membre asigură luarea unor măsuri adecvate, inclusiv de natură administrativă sau de procedură penală, în conformitate cu dreptul lor național, împotriva persoanelor fizice sau juridice răspunzătoare, în cazul în care regulile de confidențialitate impuse de prezenta directivă nu au fost respectate.

10. În eventualitatea unor divergențe transfrontaliere, decizia se ia de către autoritatea de reglementare care are jurisdicție față de operatorul de sistem ce refuză utilizarea sistemului sau accesul la sistem.

11. Reclamațiile menționate în alin. (5) și (6) nu trebuie să aducă atingere exercitării drepturilor de apel conform dreptului comunitar și național.

12. Autoritățile de reglementare naționale contribuie la dezvoltarea pieței interne și a unui mediu concurențial echitabil, cooperând în mod transparent între ele și cu Comisia.

CAPITOLUL VII

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 26

Măsuri de salvagardare

1. În cazul unei crize neprevăzute apărute pe piața de energie sau dacă este amenințată siguranța fizică sau securitatea persoanelor, a aparatelor sau a instalațiilor sau integritatea sistemului, un stat membru poate adopta măsuri de protecție temporară.

2. Aceste măsuri trebuie să afecteze cât mai puțin posibil funcționarea pieței interne și nu trebuie să depășească, din punct de vedere al domeniului de aplicare, ceea ce este strict necesar pentru remedierea dificultăților apărute pe neașteptate;

3. Statul membru în cauză informează imediat celelalte state membre cu privire la aceste măsuri, precum și Comisia, care poate decide ca respectivul stat membru să modifice sau să anuleze măsurile în cauză, în măsura în care acestea denaturează concurența și au efecte negative asupra comerțului într-o manieră care este de natură să contravină interesului comun.

Articolul 27

Derogari privind angajamentele de plata la livrare

1. Daca o întreprindere din sectorul gazelor naturale se confrunta sau considera ca se confrunta cu serioase dificultati economice si financiare din cauza angajamentelor de plata la livrare acceptate prin unul sau mai multe din contractele sale de achizitie a gazelor naturale, se poate transmite statului membru în cauza sau autoritatii competente desemnate de acesta o solicitare pentru acordarea unei derogari temporare de la dispozitiile art. 18. În functie de optiunea statelor membre, solicitarile se prezinta pentru fiecare caz în parte, înainte sau dupa refuzarea accesului la sistem. De asemenea, statele membre pot oferi întreprinderilor din sectorul gazelor naturale posibilitatea de a prezenta solicitarea fie înainte fie dupa refuzarea accesului la sistem. În cazul în care o întreprindere din sectorul gazelor naturale a refuzat accesul la sistem, solicitarea se transmite imediat. Solicitarile trebuie sa fie însoțite de toate informatiile relevante privind natura si importanta problemei, precum si privind eforturile depuse de întreprinderea respectiva pentru rezolvarea problemei.

Daca nu exista solutii alternative, disponibile în mod rezonabil, care sa tina seama de dispozitiile alin. (3), statul membru sau autoritatea competenta desemnata de acesta poate decide acordarea derogarii.

2. Statul membru sau autoritatea competenta desemnata de acesta înștiinteaza imediat Comisia cu privire la decizia de acordare a derogarii, oferind toate informatiile relevante privind respectiva derogare. Aceste informatii pot fi transmise Comisiei într-o forma agregata, pentru a permite Comisiei sa ia o decizie întemeiata. În termen de opt saptamâni de la primirea acestei informari, Comisia poate solicita statului membru respectiv sau autoritatii desemnate de acesta sa modifice sau sa retraga decizia de acordare a derogarii.

Daca respectivul stat membru sau autoritatea competenta desemnata de acesta nu se conformeaza cu aceasta solicitare în termen de patru saptamâni, se adopta în mod expeditiv o decizie finala în conformitate cu procedura mentionata în art. 30 alin. (2).

Comisia pastreaza confidentialitatea informatiilor sensibile din punct de vedere comercial.

3. La luarea deciziilor cu privire la derogarile mentionate în alin. (1), statul membru sau autoritatea competenta desemnata de acesta, precum si Comisia tin seama, în special, de urmatoarele criterii:

- (a) obiectivul crearii unei pietee competitive de gaze naturale;
- (b) necesitatea de a îndeplini obligatiile de servicii publice si de a asigura siguranta furnizarii;
- (c) pozitia pe piata a întreprinderii din sectorul gazelor naturale si stadiul real al concurentei pe aceasta piata;
- (d) gravitatea dificultatilor economice si financiare cu care se confrunta întreprinderile din sectorul gazelor naturale si întreprinderile de transport sau clientii eligibili;
- (e) datele semnarii si termenii contractului sau contractelor în cauza, inclusiv masura în care acestea tin seama de schimbarile de pe piata;
- (f) eforturile facute pentru a gasi o solutie problemei respective;

- (g) măsura în care, în cazul acceptării angajamentelor de plată asumate prin contractele de achiziție cu plată la livrare în cauză, întreprinderea ar fi putut să prevadă, într-o manieră rezonabilă, luând în considerare dispozițiile prezentei directive, posibilitatea apariției unor dificultăți serioase;
- (h) gradul de conectare a sistemului cu alte sisteme și gradul de interacțiune a acestor sisteme; și
- (i) efectele pe care acordarea unei derogări le-ar avea asupra aplicării corecte a dispozițiilor prezentei directive cu privire la funcționarea fără probleme a pietei interne de gaze naturale.

Decizia privind solicitarea de derogare referitoare la contractele de achiziție cu plată la livrare încheiate înainte de intrarea în vigoare a prezentei directive nu trebuie să conducă la situații care să facă imposibilă găsirea unor piețe de desfacere alternative, viabile din punct de vedere economic. Se consideră că nu este posibil să apară dificultăți serioase în nici un caz în care vânzarile de gaze naturale nu scad sub nivelul garanțiilor minime de vânzare incluse în contractele de achiziție de gaze naturale cu plată la livrare, sau în măsura în care aceste contracte pot fi adaptate sau dacă întreprinderea este capabilă să găsească piețe de desfacere alternative.

4. Întreprinderile din sectorul gazelor naturale cărora nu li s-a acordat o derogare, în sensul menționat la alin. (1), nu trebuie să refuze sau nu trebuie să continue să refuze accesul la sistem din cauza angajamentelor de plată acceptate în cadrul contractelor de achiziție de gaze naturale cu plată la livrare. Statele membre asigură respectarea dispozițiilor relevante din capitolul VI și anume art. 18 – 25.

5. Orice derogare acordată în temeiul dispozițiilor de mai sus trebuie să fie susținută în mod corespunzător. Comisia publică decizia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

6. În termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a prezentei directive, Comisia prezintă un raport de analiză asupra experienței câștigate din aplicarea prezentului articol, cu scopul de a permite Parlamentului European și Consiliului să analizeze, în timp util, necesitatea ajustării acestuia.

Articolul 28

Pietele în ascensiune și pietele izolate

1. Statele membre care nu sunt conectate direct la sistemul interconectat al nici unui alt stat membru și care au un singur furnizor principal extern pot deroga de la dispozițiile art. 4, 9, 23 și/sau ale art. 24 din prezenta directivă. O întreprindere de furnizare care detine un segment de piață mai mare de 75% este considerat drept furnizor principal. Aceasta derogare expiră automat când încetează aplicarea a cel puțin uneia din aceste condiții. Orice derogare de acest fel trebuie adusă la cunoștința Comisiei.

2. Un stat membru ce poate fi definit ca piață în ascensiune și care, ca urmare a punerii în aplicare a prezentei directive, s-ar confrunța cu probleme serioase poate deroga de la dispozițiile art. 4, art. 7, art. 8 alin. (1) și (2), art. 9, art. 11, art. 12 alin. (5), art. 13, 17, 18, art. 23 alin. (1) și/sau ale art. 24 din prezenta directivă. Aceasta derogare expiră automat când respectivul stat membru nu mai poate fi definit ca piață în ascensiune. Orice derogare de acest fel trebuie adusă la cunoștința Comisiei.

3. La data la care derogarea mentionata în alin. (2) expira, definirea clientilor eligibili va avea drept rezultat o deschidere a pietei egala cu cel puțin 33% din consumul anual total de gaze naturale al pietei nationale de gaze naturale. Dupa doi ani se aplica art. 23 alin. (1) lit. (b), iar dupa trei ani art. 23 alin. (1) lit. (c). Pâna la aplicarea art. 23 alin. (1) lit. (b), statele membre la care se face trimitere în alin. (2) pot decide sa nu aplice art. 18 în privinta serviciilor auxiliare si a depozitarii temporare pentru procesul de regazeificare precum si în privinta livrarii ulterioare catre sistemul de transport.

4. În cazurile în care aplicarea prezentei directive ar crea probleme serioase într-o zona limitata din punct de vedere geografic a unui stat membru, în special în ceea ce priveste dezvoltarea infrastructurii de transport si a distributiei principale si în vederea încurajarii investitiilor, statul membru poate solicita Comisiei o derogare temporara de la dispozitiile art. 4, art. 7, art. 8 alin. (1) si (2), art. 9, art. 11, art. 12 alin. (5), art. 13, art. 17, art. 18, art. 23 alin. (1) si/sau ale art. 24, pentru realizarea de progrese în respectiva zona.

5. Comisia poate acorda derogarea mentionata în alin. (4) prin luarea în considerare, în special, a urmatoarelor criterii:

- necesitatea investitiilor în infrastructuri, a caror exploatare ar fi nerentabila în conditiile unei pietei concurentiale;
- nivelul si perspectivele de rambursare a investitiilor necesare;
- dimensiunea si vechimea sistemului de gaze naturale din zona respectiva;
- perspectivele pietei de gaze naturale în cauza;
- dimensiunile si caracteristicile geografice ale zonei sau regiunii respective si factorii social-economici si demografici.

(a) Se poate acorda o derogare pentru alte infrastructuri de gaze naturale decât infrastructura de distributie numai daca în zona respectiva nu s-a stabilit nici un fel de infrastructura în domeniul gazelor naturale sau daca o asemenea infrastructura exista de mai puțin de zece ani. O derogare temporara nu poate depasi zece ani de la data primei livrari de gaze naturale în zona respectiva.

(b) Pentru infrastructura de distributie poate fi acordata o derogare pentru o perioada de timp care nu poate depasi 20 de ani pentru infrastructura de distributie de la data primei livrari de gaze naturale în zona respectiva prin sistemul mentionat.

6. Luxemburgul poate beneficia de o derogare de la dispozitiile art. 8 alin. (3) si art. 9 pentru o perioada de cinci ani începând de la 1 iulie 2004. O astfel de derogare este revizuita înainte de sfârșitul perioadei de cinci ani, iar orice decizie de reînnoire a derogarii pentru o noua perioada de cinci ani este adoptata în conformitate cu procedura mentionata în art. 30 alin. (2). Orice astfel de derogare este comunicata Comisiei.

7. Înainte de a adopta o decizie în conformitate cu dispozitiile din alin. (5), Comisia informeaza statele membre cu privire la solicitarile transmise în temeiul alin. (4), în conditiile respectarii confidentialitatii informatiilor. Aceasta decizie, împreuna cu derogarile mentionate în alin. (1) si (2), se publica în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

8. Grecia poate beneficia de o derogare de la dispozițiile art. 4, 11, 12, 13, 18, 23 și/sau 24 din prezenta directivă pentru zonele geografice și perioadele de timp specificate în licențele eliberate de ea, înainte de 15 martie 2002 și în conformitate cu Directiva 98/30/CE, pentru dezvoltarea și exploatarea exclusivă a rețelelor de distribuție din anumite zone geografice.

Articolul 29

Procedura de revizuire

În eventualitatea în care raportul menționat la art. 31 alin. (3) concluzionează ca, datorită modului eficient în care s-a realizat accesul la rețea într-un stat membru – care creează un acces la rețea pe deplin eficient, nediscriminator și fără obstacole – Comisia ajunge la concluzia că anumite obligații impuse întreprinderilor de prezenta directivă (inclusiv cele referitoare la separarea juridică pentru operatorii sistemului de distribuție) nu sunt proporționale cu obiectivul urmărit, statul membru respectiv poate transmite Comisiei o solicitare privind scutirea de obligația respectivă.

Solicitarea este notificată, fără întârziere, de statul membru către Comisie, împreună cu toate informațiile relevante necesare pentru a demonstra că se mențin concluziile raportului privind asigurarea unui acces efectiv la rețea.

În termen de trei luni de la primirea unei astfel de notificări, Comisia adoptă un aviz cu privire la solicitarea statului membru respectiv și, dacă este cazul, transmite propunerile Parlamentului European și Consiliului în vederea modificării dispozițiilor respective ale directivei. Comisia poate propune, în propunerile de modificare a directivei, scutirea statului membru respectiv de anumite cerințe, cu condiția ca, după caz, respectivul stat membru să pună în aplicare măsuri la fel de eficiente.

Articolul 30

Comitetul

1. Comisia este asistată de un comitet.
2. În cazul în care se face referire la prezentul alineat, se aplică art. 3 și 7 din Decizia 1999/468/CE, conform dispozițiilor din art. 8.
3. Comitetul își stabilește regulamentul de procedură.

Articolul 31

Raportarea

Comisia monitorizează și analizează aplicarea prezentei directive și înaintează Parlamentului European și Consiliului, înainte de sfârșitul primului an ce urmează intrării în vigoare a prezentei directive, iar apoi în fiecare an, un raport general privind progresele înregistrate. Acest raport acoperă cel puțin următoarele elemente:

- (a) experiența câștigată și progresele înregistrate în crearea unei piețe interne complete funcționale de gaze naturale și obstacolele care rămân în această privință, inclusiv

aspecte ale dominarii pietei, concentrarea pe piata, comportamentul acaparator sau anticoncurential;

- (b) derogarile acordate conform prezentei directive, inclusiv punerea în aplicare a derogarii prevazute în art. 13 alin. (2) în vederea unei posibile revizuirii a pragului;
- (c) masura în care cerintele referitoare la separare si la stabilirea tarifelor continute în prezenta directiva s-au bucurat de succes pentru asigurarea accesului corect si nediscriminator la sistemul comunitar de gaze naturale si a nivelelor de concurenta echivalente, precum si consecintele economice, de mediu si sociale ale deschiderii pietei gazelor naturale pentru clienti;
- (d) o examinare a aspectelor legate de nivelele de capacitate ale sistemului si siguranta furnizarii gazelor naturale în Comunitate, în special echilibrul existent si cel prevazut dintre cerere si oferta, luând în considerare capacitatea fizica pentru schimburi dintre zone si dezvoltarea depozitarii (inclusiv problema proportionalitatii reglementarii pietei în acest domeniu);
- (e) se acorda o atentie deosebita masurilor luate în statele membre pentru satisfacerea vârfurilor de cerere si pentru a face fata deficitelor de aprovizionare ale unui furnizor sau ale mai multor furnizori;
- (f) o evaluare generala a progreselor înregistrate cu privire la relatiile bilaterale cu terte tari care produc si exporta sau transporta gaze naturale, inclusiv progresele înregistrate în domeniul integrarii pietei, comertului si accesului la rele al acestor terte tari;
- (g) necesitatea unor posibile cerinte de armonizare care nu sunt legate de prevederile prezentei directive.

Daca este cazul, acest raport poate include recomandari si masuri de contracarare a efectelor negative ale dominarii pietei si ale concentrarii pietei.

2. Din doi în doi ani, raportul mentionat în alin. (1) cuprinde si o analiza a diferitelor masuri luate în statele membre pentru îndeplinirea obligatiilor de servicii publice, împreuna cu examinarea eficientei masurilor respective, în special efectele lor asupra concurentei de pe piata gazelor naturale. Daca este cazul, raportul poate include recomandari privind masurile ce trebuie luate la nivel national pentru realizarea unor standarde ridicate ale serviciilor publice sau masurile preconizate pentru prevenirea aparitiei unor obstacole pe piata.

3. La 1 ianuarie 2006 cel târziu, Comisia înainteaza Parlamentului European si Consiliului un raport detaliat care sa prezinte progresele înregistrate în crearea pietei interne a gazelor naturale. Raportul se refera în special la urmatoarele elemente:

- existenta accesului nediscriminator la retea;
- reglementari eficiente;
- dezvoltarea infrastructurii de interconectare, conditiile de tranzit si situatia sigurantei furnizarii în Comunitate;
- masura în care micile întreprinderi si gospodariile populatiei beneficiaza de deschiderea pietei, în special în privinta standardelor serviciilor publice;

- masura în care pietele sunt deschise în realitate concurenței efective, inclusiv aspecte de dominare a pietei, concentrarea pietei și comportamentul acaparator sau anticoncurențial;
- masura în care clienții își aleg efectiv un alt furnizor și renegociază tarifele;
- noile evenimente din domeniul prețurilor, inclusiv prețurile de furnizare, în legătură cu gradul de deschidere a pietelor;
- existența unui acces efectiv și nediscriminator al tertilor la depozitarea gazelor naturale, atunci când este necesar din punct de vedere tehnic și/sau economic să se asigure un acces eficient la sistem;
- experiența câștigată în aplicarea directivei în privința independenței efective a operatorilor de sistem în întreprinderile integrate pe verticală; dacă au fost adoptate alte măsuri, în afara independenței funcționale și a separării conturilor, care să aibă efecte echivalente cu separarea juridică.

Dacă este cazul, Comisia înaintează propuneri Parlamentului European și Consiliului, în special pentru garantarea unor standarde ridicate ale serviciilor publice.

Dacă este cazul, înainte de 1 iulie 2007, Comisia înaintează propuneri Parlamentului European și Consiliului, în special pentru asigurarea unei independențe efective și depline a operatorilor sistemului de distribuție. Când este necesar, aceste propuneri se referă, în conformitate cu legea concurenței, și la măsurile de abordare a problemelor dominării pietei, concentrării pietei și comportamentului acaparator sau anticoncurențial.

Articolul 32

Abrogarea

1. Directiva 91/296/CEE se abrogă de la 1 iulie 2004, fără să aducă atingere contractelor încheiate conform art. 3 alin. (1) din Directiva 91/296/CEE, care continuă să rămână valabile și să fie puse în aplicare în condițiile directivei menționate.
2. Directiva 98/30/CE se abrogă de la 1 iulie 2004, fără să aducă atingere obligațiilor statelor membre privind termenele de transpunere și aplicare a directivei menționate. Trimiterile la directiva abrogată se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa B.

Articolul 33

Punerea în aplicare

1. Statele membre pun în aplicare dispozițiile legale, de reglementare și administrative necesare aducerii la îndeplinire a prezentei directive până la 1 iulie 2004 cel târziu. Statele membre informează imediat Comisia cu privire la aceasta.
2. Statele membre pot amâna punerea în aplicare a art. 13 alin. (1) până la 1 iulie 2007. Aceasta se face fără să aducă atingere cerințelor continute în art. 13 alin. (2).

3. Când statele membre adopta aceste dispoziții, ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere în momentul publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

Articolul 34

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 35

Destinatarii

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 26 iunie 2003.

Pentru Parlamentul European
Președintele
P. COX

Pentru Consiliu
Președintele
A. TSOCHATZOPOULOS

ANEXA A

Masuri privind protectia consumatorului

Fara sa aduca atingere normelor comunitare privind protectia consumatorului, în special Directiva Parlamentului European si Consiliului¹ 97/7/CE si Directiva Consiliului 93/13/CE², masurile mentionate la art. 3 au rolul de a garanta ca clientii:

- (a) au dreptul la un contract cu furnizorul lor de servicii pentru gaze care sa specifice:
- identitatea si adresa furnizorului;
 - serviciile furnizate, nivelul de calitate al serviciilor oferite, precum si data conectarii initiale;
 - daca sunt oferite, tipurile de servicii de întretinere oferite;
 - mijloacele prin care pot fi obtinute informatii actualizate privind toate tarifele aplicabile si taxele de întretinere;
 - durata contractului, conditiile de reînnoire si anulare a serviciilor si contractelor, existenta oricarui drept de retragere;
 - orice compensatie si aranjamentele de returnare care se aplica daca nu sunt îndeplinite nivelurile de calitate ale serviciilor contractate;
 - metoda de initiere a procedurilor de solutionare a divergentelor în conformitate cu lit. (f).

Condițiile trebuie sa fie corecte si bine cunoscute anterior. În orice caz, aceste informatii trebuie furnizate înainte de încheierea sau confirmarea contractului. În cazul în care contractele sunt încheiate prin intermediari, înainte de încheierea contractului se furnizeaza si informatiile de mai sus;

- (b) primesc o notificare adecvata referitoare la orice intentie de modificare a conditiilor contractuale, si sunt informati în legatura cu dreptul lor de retragere atunci când se transmite notificarea. Furnizorii de servicii își notifica abonatii în mod direct în legatura cu orice crestere a tarifelor, la o data adecvata, nu mai târziu de o perioada normala de facturare dupa intrarea în vigoare a cresterii. Statele membre iau masurile necesare pentru ca clientii sa fie liberi sa se retraga din contracte daca nu accepta noile conditii care le-au fost notificate de furnizorul lor de servicii pentru gaze naturale;
- (c) primesc informatii transparente cu privire la preturile si tarifele care se aplica si în termenii si conditiile standard, cu referire la accesul la si utilizarea serviciilor de gaze naturale;
- (d) li se ofera o alegere larga a metodelor de plata. Orice diferenta a termenilor si conditiilor reflecta costurile pentru furnizor ale diferitelor sisteme de plata. Condițiile generale trebuie sa fie corecte si transparente. Ele trebuie transmise într-un limbaj clar si

¹ JO L 144, 04.06.1997, p. 19.

² JO L 95, 21.04.1993, p. 29.

inteligibil. Clientii trebuie sa fie protejati fata de metodele de vânzare incorecte sau care induc în eroare;

- (e) nu trebuie sa plateasca sume suplimentare pentru schimbarea furnizorului;
- (f) beneficiaza de proceduri transparente, simple si necostisitoare pentru tratarea reclamatilor lor. Aceste proceduri trebuie sa permita solutionarea corecta si prompta a divergentelor, prevazându-se, în cazurile când se justifica aceasta, un sistem de rambursare si/sau compensare. Aceste proceduri trebuie sa respecte, în masura posibilitatilor, principiile enuntate în Recomandarea Comisiei 98/257/CE¹;
- (g) când sunt conectati la sistemele de gaze naturale sunt informati în legatura cu drepturile lor de a fi aprovizionati, conform legislatiei nationale aplicate, cu gaze naturale de o calitate specificata, la preturi rezonabile.

¹ JO L 115, 17.04.1998, p. 31.

ANEXA B

Tabel de corespondenta

Directiva 98/30/CE	Prezenta directiva	
Art. 1	Art. 1	Domeniul de aplicare
Art. 2	Art. 2	Definitii
Art. 3	Art. 3	Obligatiile serviciului public si protectia consumatorului
Art. 4	Art. 4	Procedura de autorizare
-	Art. 5	Monitorizarea sigurantei alimentarii
Art. 5	Art. 6	Reglementari tehnice
Art. 6	Art. 7	Desemnarea operatorilor sistemului de transport
Art. 7	Art. 8	Sarcinile operatorilor sistemului de transport
-	Art. 9	Separarea juridica a operatorilor sistemului de transport
Art. 8	Art. 10	Confidentialitatea pentru operatorii sistemului de transport
Art. 9 alin. (1)	Art. 11	Desemnarea operatorilor sistemului de distributie
Art. 10	Art. 12	Sarcinile operatorilor sistemului de distributie
-	Art. 13	Separarea juridica a operatorilor sistemului de distributie
Art. 11	Art. 14	Confidentialitatea pentru operatorii sistemului de distributie
-	Art. 15	Operatorul combinat
Art. 12	Art. 16	Dreptul de acces la conturi
Art. 13	Art. 17	Separarea conturilor
Art. 14 - 16	Art. 18	Accesul tertilor
-	Art. 19	Accesul la depozitare
Art. 23	Art. 20	Accesul la retelele de conducte din amonte
Art. 17	Art. 21	Refuzul accesului
-	Art. 22	Noua infrastructura
Art. 18 si 19	Art. 23	Deschiderea pietei si reciprocitatea
Art. 20	Art. 24	Conductele magistrale directe
Art. 21 alin. (2)-(3) si 22	Art. 25	Autoritatile de reglementare
Art. 24	Art. 26	Masuri de salvagardare
Art. 25	Art. 27	Derogari privind angajamentele de plata la livrare
Art. 26	Art. 28	Pietele în ascensiune si pietele izolate
-	Art. 29	Procedura de revizuire
-	Art. 30	Comitetul
Art. 27 si 28	Art. 31	Raportarea
-	Art. 32	Abrogarea
Art. 29	Art. 33	Punerea în aplicare
Art. 30	Art. 34	Intrarea în vigoare
Art. 31	Art. 35	Destinatarii
	Anexa A	Masuri privind protectia consumatorului